

Załącznik do uchwały Nr XXVIII/ /2021
Rady Gminy Wiry
z dnia 25 marca 2021 r.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Wiry na lata 2021-2023

Opracował:

Przemysław Ryszka

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrach

Wiry 2021

1. Wprowadzenie

Konieczność przyjęcia przez gminę Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie reguluje ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Program ma celu ograniczyć skalę problemu, przeciwdziałać skutkom występowania przemocy w rodzinie. Program ma celu kompleksowo zajmując się działaniami wszystkich służb w celu ochrony ofiar przemocy, korekcji zachowań osób stosujących przemoc, a także na celu edukację społeczności lokalnej na temat zagrożeń dotyczących przemocy w rodzinie, tak aby skutecznie jej przeciwdziałać.

Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem interdyscyplinarnym będącym w zakresie zainteresowania wielu służb społecznych takich jak pomoc społeczna, policja, służba zdrowia, oświata, sądownictwo. Dlatego, aby skutecznie działać w zakresie przeciwdziałania przemocy należy połączyć wspólne siły pod kierunkiem dokumentu, który wytyczy kierunki działań, określi cele działania, przypisze odpowiedzialność za realizację zadań.

2. Przemoc w rodzinie - definicja

Według ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie, przemoc jest definiowana jako "jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą".¹ Istnieje także projekt definicji przemocy w rodzinie, który dodaje element przewagi sił oraz element szkody ekonomicznej. Projekt definicji brzmi: „Przemoc w rodzinie – należy przez to rozumieć jednorazowe albo powtarzające się umyślne działania lub zaniechanie wykorzystujące przewagę sił, naruszające prawa lub dobra osobiste osób, w szczególności narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty życia, zdrowia, mienia, naruszające ich godność, nietykalność cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym oraz szkody ekonomiczne. Przemoc w rodzinie charakteryzuje się tym, że jest intencjonalna, czyli człowiek stosujący przemoc działa tak, aby podporządkować i kontrolować ofiarę. Zawsze w zjawisku przemocy występuje nierównowaga sił, sprawca ma przewagę nad ofiarą. Zawsze podczas stosowania przemocy występuje naruszenie

¹ USTAWA z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2020 r. poz. 218 z póź.zm.)

podstawowych praw ofiary takich jak: nietykalność, godność, szacunek. Przemoc skutkuje powstaniem cierpienia i bólu, ofiara narażona jest na utratę życia, zdrowia. Ofiara przemocy ma mniejszą zdolność do stosowania samoobrony.²

Zjawisko przemocy przybiera też różne formy takie jak przemoc fizyczna mająca swe konsekwencje w uszkodzeniu ciała, urazach, złamaniach. Poprzez przemoc fizyczną rozumiemy takie zdarzenia jak: popychanie, duszenie, kopanie, policzkowanie, bicie przedmiotami, rękami, przypalanie, a także nie udzielenie koniecznej pomocy. J. Różańska dzieli przemoc fizyczną na czynną i bierną; bierna to np. zamykanie w pomieszczeniu siłą.³

Inną formą przemocy jest przemoc psychiczna, która objawia się tym, że sprawca umniejsza wartość swojej ofiary, wyśmiewa ofiarę, narzuca jej własne zdanie, może stale oceniać, krytykować. Przemoc psychiczna wpływa na psychikę ofiary, niszczy jej poczucie wartości, sprawia że ofiara czuje się bezwartościowa, a tym samym bardziej podatna na wpływ sprawcy.⁴ Do form przemocy psychicznej zaliczono także przemoc ekonomiczną. Przemoc ekonomiczna jest najświeższym wyróżnianym rodzajem przemocy. Istnieją różne definicje w literaturze. Najczęściej zwraca się uwagę na aspekt psychiczny wywierania przymusu ekonomicznego, w celu uzyskania władzy i kontroli. Przemocą ekonomiczną może być także zakazanie podjęcia pracy zarobkowej przez ofiarę.⁵

Do form przemocy zaliczamy także przemoc seksualną czyli gwałty, wymuszanie współżycia seksualnego, wymuszanie nieakceptowanych praktyk seksualnych, wymuszanie współżycia z innymi osobami, krytykowanie zachowań seksualnych. Konsekwencją tej formy przemocy mogą być obrażenia fizyczne, obniżenie poczucia własnej wartości. Do tej formy przemocy zaliczyć należy także przemoc seksualną wobec dzieci nazywane wykorzystywaniem seksualnym. Jest to każda czynność seksualna na osobie poniżej 15 lat

² Widera-Wysoczańska A., Mechanizmy przemocy w rodzinie. Z pokolenia na pokolenie, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2010, s. 28.

³ J. Różyńska, Przemoc wobec kobiet w rodzinie. Niezbędny pracownik socjalny, Wydawnictwo CPK, Warszawa 2007, s. 25.

⁴ Tamże s. 25.

⁵ Badura – Madej W, Dobrzyńska – Mesterhazy A, Przemoc w rodzinie. Interwencja kryzysowa i psychoterapia, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2000 s

nawet wtedy, gdy wyraża na to zgodę. Przemoc seksualna wobec dzieci może mieć negatywny wpływ na późniejsze życie osoby.⁶

W trakcie badań na przemocą w rodzinie wyróżniono trzy fazy lub cykle występowania przemocy. Pierwszą z nich jest faza narastania napięcia. Faza ta cechuje się tym, że potencjalny sprawca przemocy jest rozdrażniony, prowokuje konflikty. Osoba ta sprawia wrażenie osoby nie panującej nad swoimi emocjami. Zdarza się, że w tej fazie sprawca nadużywa alkoholu, zażywa narkotyki. Osoba doznająca przemocy w tym czasie stara się zaspokoić żądania partnera, robi wszystko, by nie doznać krzywdy jednocześnie usprawiedliwiając zachowanie partnera. W stanie tym często osoba doznająca ma problemy zdrowotne będące pochodną złego stanu psychicznego, osoby doznają ciągłego napięcia psychicznego. W fazie napięcia, często zdarza się, że ofiara sama prowokuje konflikt by mieć to już za sobą.⁷

Kolejną fazą przemocy jest faza ostrej przemocy. W tej fazie napięcie, które narastało w sprawcy zostaje wyładowane. Zachowanie takiej osoby jest nieprzewidywalne, gwałtowne, osoba stosuje przemoc fizyczną, a także słowną. Ofiara przemocy stara się łagodzić sytuację, przeproszać lub chronić siebie poprzez ucieczkę. Skutki tej fazy są często widoczne poprzez urazy będące efektem pobicia, ofiara doznaje także urazu psychicznego w postaci apatii lub depresji.⁸

Ostatnią wyróżnioną fazą przemocy jest tak zwana faza miodowego miesiąca. Faza ta następuje po fazie przemocy. Sprawca przemocy zdaje sobie sprawę z tego, że jego postępowanie było niewłaściwe i stara się przeproszać partnerkę. Wiąże się to z obietnicą poprawy, zaprzeczenia, że już nigdy nie dojdzie do takiej sytuacji. W tej fazie ofiara zaczyna wierzyć sprawcy i utwierdza się w przekonaniu, że zdarzenie miało charakter incydentalny i więcej się nie powtórzy.⁹

Luis Alarcon Arias wyróżnił siedem relacji w jakich występuje przemoc, którą odróżnił od zachowań agresywnych poprzez wskazania na przewagę jednej z strony. Alarcon Arias wyróżnił relację **mężczyzna – kobieta** w tej relacji mężczyzna wykorzystuje swoją przewagę

⁶ Stanek. K – Praca socjalna z osobą doznającą przemocy, Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa 2014 s. 29

⁷ <http://www.niebieskalinia.info/index.php/przemoc-w-rodzinie/30-cykle-przemocy-w-rodzinie>, Dostępne 29.05.2018

⁸ tamże

⁹ tamże

nie tylko fizyczną, ale także psychiczną, w relacji tej mężczyzna podporządkowuje sobie partnerkę tworząc z niej niewolnika. Kolejną relacją jest **rodzic – dziecko** w tej sytuacji mamy do czynienia nie tylko z przewagą w wszystkich aspektach, ale dochodzi jeszcze element władzy rodzicielskiej, który może tworzyć zasadę moje dziecko, moja własność. Następną relacją jest **krewny – dziecko**, dziadkowie, wujowie, ciotki w zależności tej ważnym elementem jest relacje dorosły – dziecko często przy aprobacie rodziców wywierają brutalny nacisk na kwestie wychowania dzieci. Kolejną relacją jest **starsze rodzeństwo – młodsze rodzeństwo** w tej relacji mamy do czynienia z powielaniem zachowań dorosłych przez dzieci. Starsze dzieci doświadczane zachowaniami przemocowymi w dzieciństwie podporządkowują sobie młodsze rodzeństwo. Sytuację tą można nazwać pierwotnym zjawiskiem tzw. „fali”. Kolejną relacją często występującą w rodzinach wielopokoleniowych do relacja **dorosłe dziecko – starzejący się rodzic** ta patologiczna relacja przemocy z strony dorosłych dzieci jest często pochodną zachowań dorosłych wobec dzieci. Zachowania te są odwróceniem roli poprzez zmianę sił. Dorosłe dziecko na wskutek doświadczeń z dzieciństwa znęca się nad swoim starzejącym się rodzicem. Dosyć często występującą relacją jest **rodzina – niepełnosprawny** przemoc taka odbywa się w hermetycznym zamkniętym świecie zachowania przemocowe wobec niepełnosprawnego mają podłoże frustracji spowodowanej rezygnacją osób zajmujących się niepełnosprawną osobą z swoich dążeń i marzeń.¹⁰

Naukowe podejście do problemu przemocy pozwala na lepsze zrozumienie skomplikowanych mechanizmów, które zachodzą w rodzinie zagrożonej problemem przemocy. Lepsze zrozumienie pozwala na szybszą oraz adekwatną pomoc takiej rodzinie ze strony osób zajmujących się problemem w środowisku zamieszkania.

3. Problem przemocy w ujęciu prawnym

Najważniejszym aktem prawnym regulującym ochronę osoby przed przemocą jest Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, która w rozdziale „Wolności, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” zapewnia każdemu nietykalność osobistą i cielesną, a na ich straży stawia władze publiczne. Z Konstytucji RP wywodzą się niższe akty prawne takie jak:

a) ustawa z 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U.2020 poz. 218 z póź.zm.), która definiuje pojęcie przemocy w rodzinie, określa zadania organów administracji

¹⁰ <http://www.niebieskalinia.info/index.php/sprawcy-przemocy/28-charakterystyka/46-relacje-w-ktorych-wystepuje-przemoc> dostępne 20 maja 2018 roku

rządowej i jednostek samorządu terytorialnego w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, zasady postępowania wobec osób doznających przemocy w rodzinie oraz zasady postępowania wobec sprawców przemocy, oparte o interdyscyplinarną współpracę służb, organizacji i instytucji,

b) ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U.2019 poz. 2277 z póź.zm.), która przeciwdziałanie przemocy w rodzinie wpisuje w zakres kształtowania polityki społecznej mającej na celu przeciwdziałanie alkoholizmowi. Nakłada ona na samorząd gminny obowiązek udzielania rodzinom, w których występują problemy alkoholowe pomocy psychospołecznej i prawnej oraz ochrony przed przemocą w rodzinie.

c) ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz.U.2020 poz. 1876 z póź.zm.) określa kompetencje jednostek i pracowników pomocy społecznej, których zadaniem jest udzielanie wszelkiej pomocy osobom i rodzinom dotkniętym problemem przemocy domowej.

d) ustawa z dnia 6 lipca 1997 roku kodeks karny (Dz.U.2020 poz. 1444 z póź.zm.), który wymienia takie czyny karalne jak: pozostawianie osoby, względem której jest się obowiązany do opieki, w sytuacjach zagrażających bezpośrednio jej życiu lub zdrowiu, groźby popełnienia przestępstwa na szkodę najbliższych, zmuszanie do określonych zachowań, gwałt, nakłanianie i zmuszanie do czynów nierządnych przy wykorzystaniu stosunku zależności, dopuszczanie się czynu lubieżnego względem osoby poniżej 15 roku życia, znęcanie się psychiczne lub fizyczne, rozpijanie małoletniego, uchylenie się od obowiązku alimentacyjnego, porzucanie małoletniego lub osoby nieporadnej, uprowadzanie lub zatrzymanie małoletniego wbrew woli osoby powołanej do opieki, naruszanie nietykalności cielesnej, kradzież na rzecz osoby najbliższej, niszczenie mienia.

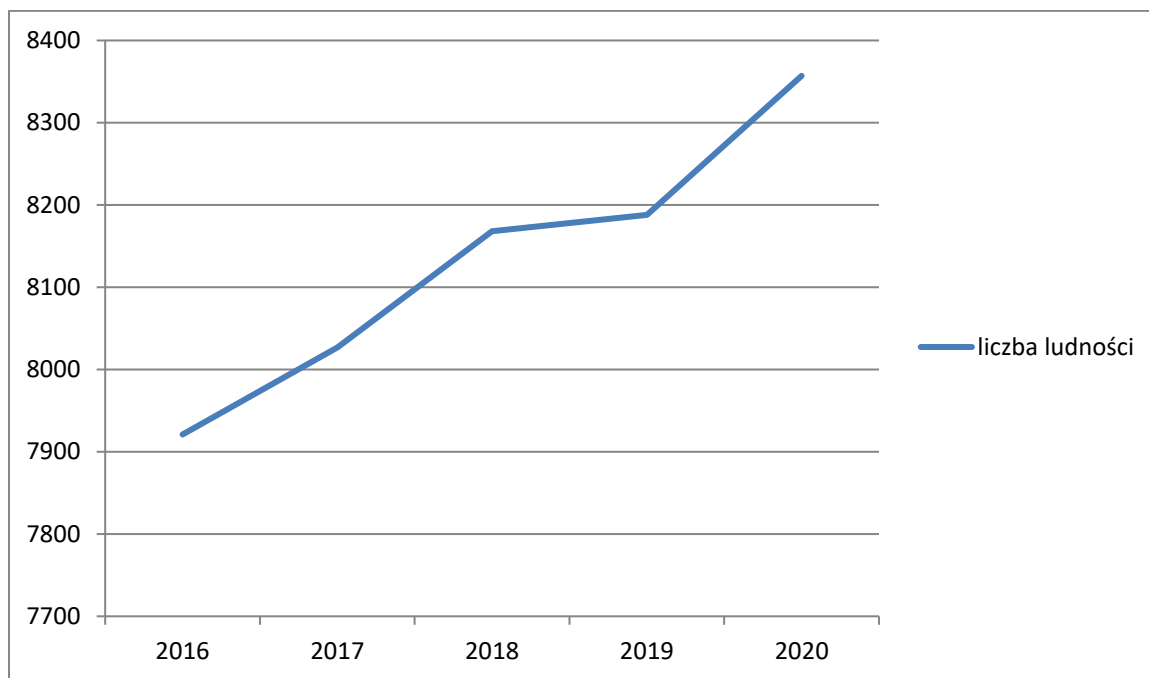
W 2015 roku Rzeczpospolita Polska ratyfikowała Konwencję Rady Europy z dnia 11 maja 2011 roku w sprawie zapobiegania i zwalczania przemocy wobec kobiet i przemocy domowej (CETS No. 201)

W 2020 roku dokonano nowelizacji ustawy z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Wraz z nowelizacją ustawy „przemocowej” znowelizowano także, Kodeks Postępowania Cywilnego, Ustawę o policji, Ustawę o żandarmerii wojskowej. Nowelizacja ma na celu zwiększenie możliwości izolacji sprawcy od ofiary. Nowelizacja nadaje takie uprawnienia Policji lub Żandarmerii wojskowej.

4. Diagnoza społeczna Gminy Wyry

Gmina Wyry składa się z dwóch miejscowości. Łączna ilość mieszkańców na koniec 2020 roku wyniosła 8357 osoby. Liczba osób zamieszkujących gminę sukcesywnie rośnie co przedstawia poniższy wykres.

Wykres nr 1. Liczba ludności w gminie Wyry w latach 2016 -2020

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

Jeżeli chodzi o gęstość zaludnienia na 1 km² to gmina Wyry pod tym względem jest najmniej zaludnioną miejscowością w Powiecie, jeśli chodzi o województwo to znajduje się na 75 miejscu wśród gmin wiejskich w województwie.

Gmina Wyry ma dodatni przyrost naturalny wynoszący 23. W 2019 roku urodziło się 90 dzieci, w tym 39 dziewczynek i 51 chłopców. Przyrost naturalny na 1000 mieszkańców wynosi 23. Współczynnik dynamiki demograficznej, czyli stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów wynosi 1,02 i jest znacznie większy od średniej dla województwa oraz znacznie większy od współczynnika dynamiki demograficznej dla całego kraju.

Tabela nr 1. Współczynnik feminizacji i maskulinizacji przedstawia się następująco.

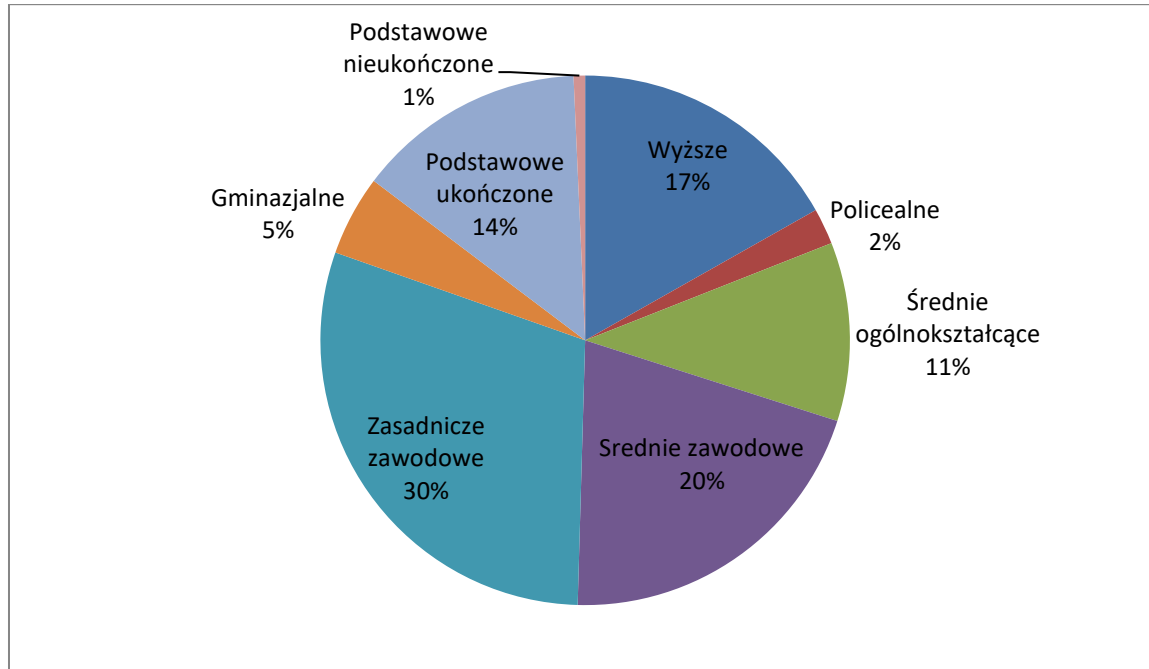
Liczba mieszkańców 8409	
Kobiety 4291	Mężczyźni 4118
Współczynnik feminizacji 104	Współczynnik maskulinizacji 96

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

Tabela przedstawia informację, że w miejscowości ilość mężczyzn w stosunku do kobiet jest dosyć równomierna ze wskazaniem na większą ilość kobiet.

Sytuacja mieszkańców Gminy pod kątem wykształcenia przedstawia się następująco.

Wykres nr 2. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Wiry

Źródło: opracowanie własne na podstawie GUS

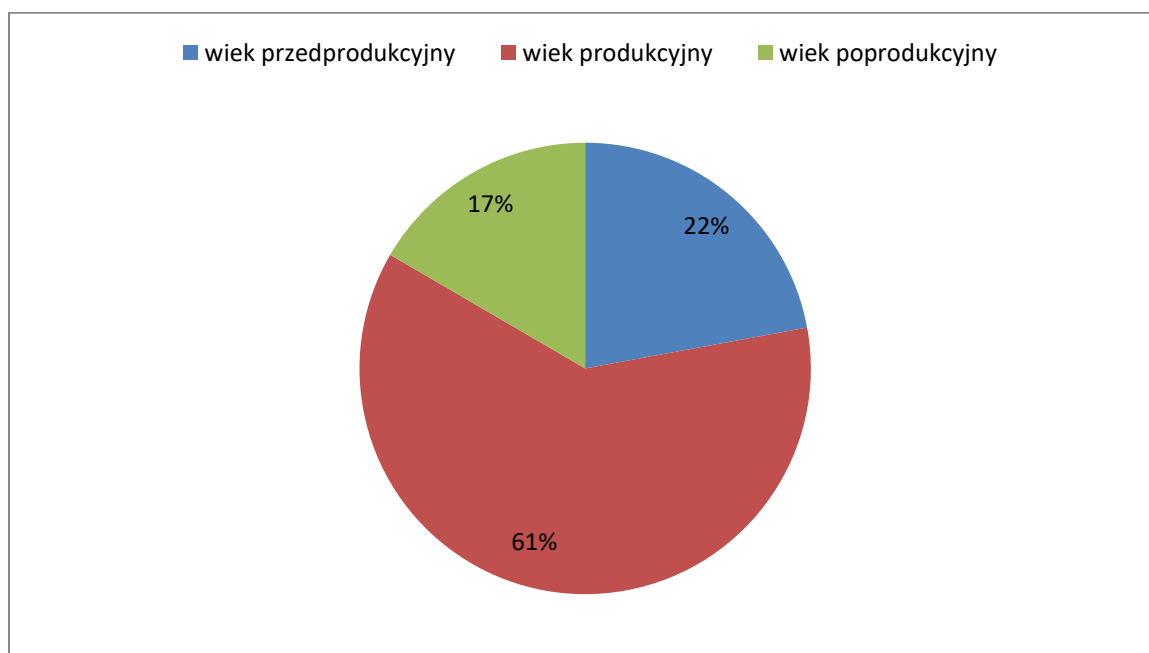
Z danych GUS wynika, że Gminę Wiry zamieszkują dobrze wykształceni ludzie, gdyż prawie 50% mieszkańców dokumentuje średnie i wyższe wykształcenie.

Gmina Wyry oprócz dodatniego przyrostu naturalnego klasyfikowała się w 2016 roku na pierwszym miejscu w Powiecie i Województwie, jeśli chodzi o saldo migracji na 1000 osób. W gminie wyniósł on 101. Z danych można wywnioskować, że Gmina Wyry pozyskuje nowych mieszkańców, którzy wiążą z gminą swoją przyszłość. W związku z tym, że zwiększa się ilość mieszkańców, przed Gminą pojawiają się nowe wyzwania.

Obecnie w 26,5% mieszkańców gminy Wyry jest stanu wolnego, 60,4% żyje w małżeństwie, 3,8% mieszkańców jest po rozwodzie, a 9,1% to wdowy/wdowcy.¹¹

Gmina Wyry pod względem aktywności zawodowej to: 22,1% mieszkańców gminy Wyry jest w wieku przedprodukcyjnym, 61,3% w produkcyjnym, a 16,6% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym.¹²

Wykres nr 3. Struktura ludności Gminy Wyry pod kątem aktywności zawodowej na 100 mieszkańców.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS

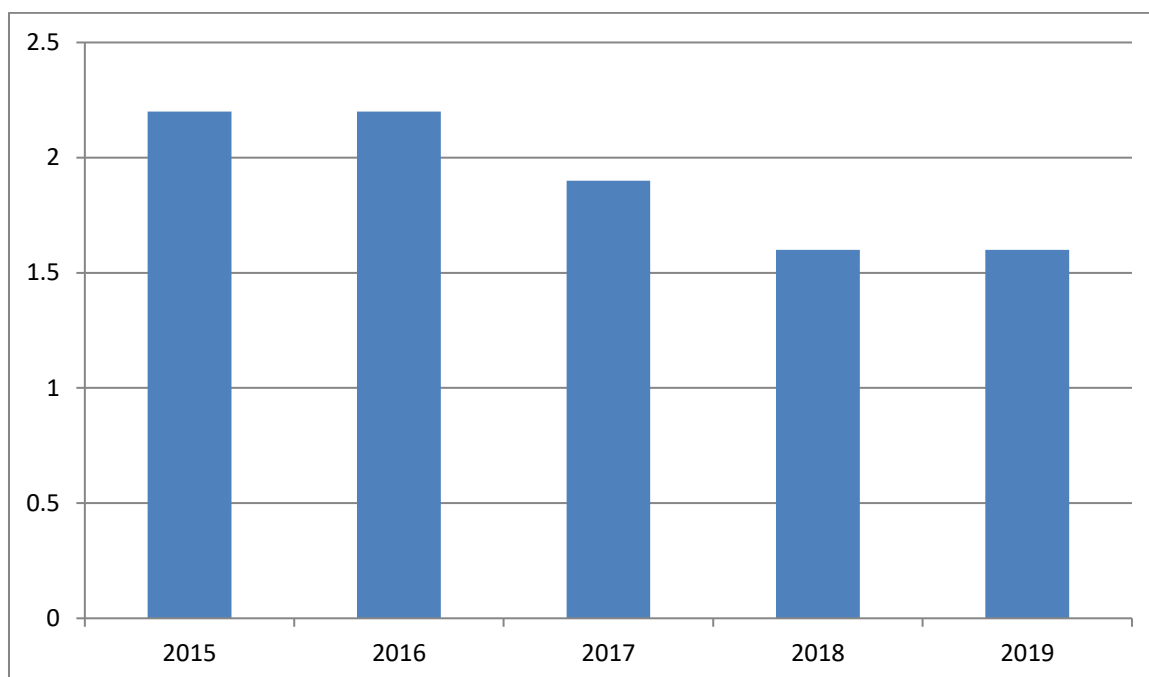
Z danych wynika, że mieszkańcy Gminy są statystycznie ludźmi młodymi w wieku produkcyjnym średnia wieku w Gminie Wyry wynosi 37,9 lat gdy na przykład średnia wieku w województwie śląskim wynosi 42,2 lata.

¹¹ https://www.polskawliczbach.pl/gmina_Wyry

¹² tamże

Występowanie problemów społecznych w gminie nie należy do najwyższych. Jeśli chodzi o ilość osób korzystających z pomocy społecznej to w 2019 roku wg Głównego Urzędu Statystycznego było to tylko 1,6 % ogółu mieszkańców gminy. Ilość osób korzystających z pomocy stale spada. Trend pokazuje wykres poniżej.

Wykres nr 4. Udział osób korzystających z pomocy społecznej w Gminie Wiry

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS

4. Analiza problemu przemocy w Gminie Wiry

W latach 2017 -2020 w Gminie Wiry zanotowano stały poziom przypadków przemocy w rodzinie. Przełomowym rokiem był 2013 rok, w którym to roku odnotowano 90 % wzrost zakładanych „Niebieskich Kart”. W pozostałych latach liczba kart utrzymywała się na stałym poziomie, średnio około 10 procedur w skali roku. Stały poziom wiąże się z tym że, na zwiększenie świadomości wpływa obecność problemu w mediach oraz kampanie społeczne organizowane przez władze rządowe oraz samorządy.

Tabela nr 2. Liczba sporządzonych Niebieskich Kart w Gminie Wiry ze względu na podmiot wypełniający.

	NK 2017	NK 2018	NK2019	NK2020
Pomoc społeczna	0	2	3	3
Policja	9	7	8	3
Służba zdrowia	0	0	1	0
Oświata	3	1	0	0
RAZEM	12	10	12	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GOPS Wiry

Z tabeli nr 5 wynika, że najbardziej aktywną instytucją wypełniającą „Niebieską Kartę” jest Policja. Zestawienie to pokrywa się z danymi w skali Polski, gdzie także najbardziej aktywnym podmiotem jest Policja, w dalszej kolejności jest pomoc społeczna i oświata, najrzadziej wypełniającym podmiotem jest ochrona zdrowia.

Jeśli chodzi o ilość osób uwikłanych w jakimś stopniu w przemoc tzn. ofiary oraz sprawców przemocy to z danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Wyrach wynika, że w latach 2017-2020 liczba osób przedstawia się następująco:

Tabela nr 3. Liczba osób doznających przemocy.

	2017	2018	2019	2020
kobiety	10	8	9	4
mężczyźni	1	1	2	1
dzieci	17	5	10	4
razem	28	14	21	9

Źródło: opracowanie własne GOPS Wiry

Opracowane dane wskazują, że ilość osób doznających przemocy tzn. będących w rodzinie gdzie wdrożono procedurę Niebieskiej Karty średnio wynosi 18 osób. W roku 2018 liczba osób była znacząco mniejsza gdyż w tym roku, procedury NK wdrażane były w rodzinach bez dzieci lub gdzie dzieci były już dorosłe. W zestawieniu brano pod uwagę tylko procedury NK, które zostały wdrożone w danym roku, nie wliczono procedur, które

pochodziły z lat poprzednich. Z danych przedstawionych wynika także, że osobami, które szczególnie doznają przemocy są kobiety oraz dzieci, rzadziej są to mężczyźni. W w/w przypadkach dzieci są raczej świadkami lub ofiarami pośrednio stosowania przemocy. W Gminie Wyry stosunkowo rzadko wypełniane są procedury NK, w których jako ofiara wskazywana jest osoba nieletnia.

Tabela nr 4. Liczba dzieci, które były wskazane jako osoby, co do których było podejrzenie, że są ofiarami przemocy.

	2017	2018	2019	2020
Ilość dzieci co do których istnieje podejrzenie, że są ofiarami przemocy	3	3	2	0

Źródło: Opracowanie własne GOPS Wyry

W większości przypadków jednostką wypełniającą formularz NK wobec dziecka była szkoła.

Żeby lepiej zobrazować problem występowania przemocy w rodzinie w Gminie Wyry należy przedstawić procedury „Niebieskiej Karty” ze względu na relacje osoby stosującej przemoc z osobą jej doznającą.

Po dokonaniu analizy procedur „Niebieskiej Karty” w latach 2017 do 2020 w większości przypadków to właśnie w relacji mąż – żona, partner – partnerka najczęściej dochodzi do podejrzenia występowania przemocy w rodzinie. Jeśli zestawić dane z ilością związków małżeńskich, do tego dochodzą związki partnerskie (brak danych o ich ilości), to naturalnie w takich relacjach jak małżonkowie/partnerzy będzie więcej przypadków podejrzenia występowania przemocy niż w innych relacjach. Inne pojawiające się relacje w procedurach Niebieskiej Karty to rodzic – dziecko oraz rodzic – dorosłe dziecko.

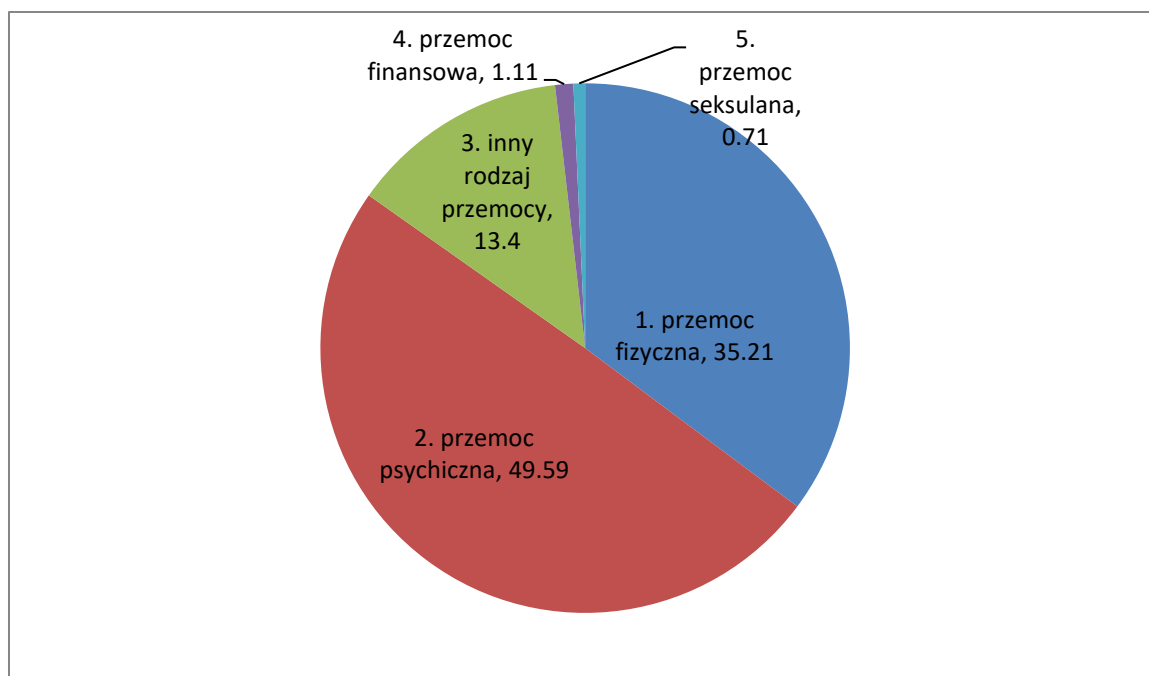
Tabela nr 5. Formularz „Niebieskiej Karty” ze względu na relacje osoby stosującej przemoc z osobą jej doznającą

	2017	2018	2019	2020
Ilość rodzin ogółem	12	10	12	6
w tym małżonkowie/partnerzy	7	7	10	4
w tym inne	5	3	2	2

Źródło: Opracowanie własne GOPS Wyry

Jeśli chodzi o rodzaje przemocy trudno jednoznacznie wskazać jaki rodzaj przemocy głównie występuje wśród rodzin zamieszkujących teren Gminy Wyry, gdyż zazwyczaj różne rodzaje przemocy występują jednocześnie. W tej kwestii dane pokazujące jaka forma przemocy występuje najczęściej posiada polska Policja, która udostępnia wyniki takich badań.

Wykres nr. 5 Liczba poszczególnych rodzajów przemocy odnotowanych przez Policję w 2020 roku

Źródło: Komenda Główna Policji www.statystyka.policja.pl

Przeanalizowano dokumenty GOPS Wyry związane z procedurą Niebieskiej Karty pochodzące z roku 2020, gdzie najczęściej zakreślane były przypadki stosowania przemocy zawarte w formularzu NK, czy związane z przemocą psychiczną, rzadziej pojawiały się przypadki przemocy fizycznej. W 2020 roku nie pojawił się przypadek, że osoba wskazana w formularzu jako ta, co do której istnieje podejrzenie, że jest ofiarą przemocy była poddana obdukcji lekarskiej. W 2019 roku wśród analizowanych procedur dwa razy wystąpiły przypadki gdzie dokonano obdukcji lekarskiej i stwierdzono, że wśród ofiar wystąpiło uszkodzenie ciała.

W celu zobrazowania rodzin, osób w których wdrożono procedurę Niebieskiej Karty przeanalizowano formularze pod kątem korzystania tych rodzin z pomocy społecznej.

Tabela nr 6. Ilość rodzin korzystających z pomocy społecznej w Gminie Wyry w różnych formach, w których wdrożono procedurę Niebieskiej Karty

	2017	2018	2019	2020
Ilość rodzin korzystających z pomocy społecznej	70	59	76	63
Ilość rodzin, w których wdrożono procedurę NK	10	8	12	6
W tym ilość rodzin korzystających z pomocy społecznej, w której wdrożono procedurę NK	1	0	0	1

Źródło: Opracowanie własne GOPS Wyry

Z analizy wynika, że w Gminie Wyry nie występuje związek pomiędzy korzystaniem z pomocy społecznej, a przemocą w rodzinie. Z analizy procedur wynika, że w głównej mierze problem przemocy w rodzinie dotyczy rodzin, o dobrym statusie materialnym nie wymagające wsparcia ze strony instytucji pomocy społecznej.

W celu przedstawiania profilu osób rodzin, u których wypełniono procedurę Niebieskiej Karty należy także zestawić dane pod kątem przedziałów wiekowych osób, u których

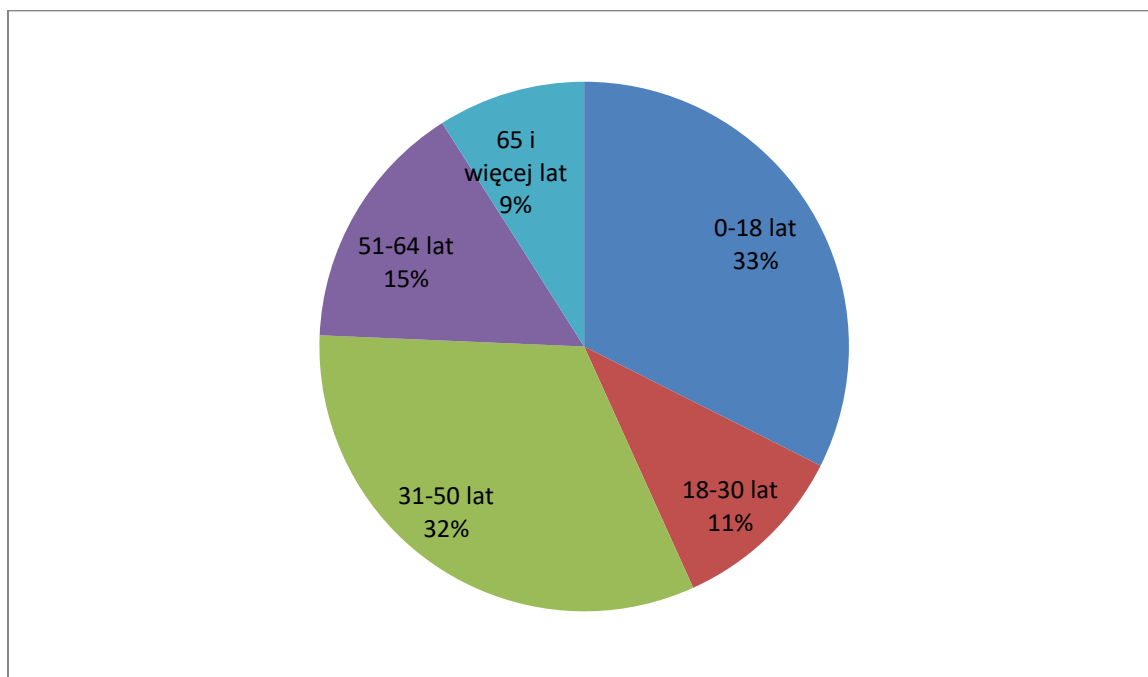
stwierdzono podejrzenie występowania przemocy. W zestawieniu brano pod uwagę wszystkie te osoby, które są podejrzane o stosowanie przemocy jak i te, co do których istnieje podejrzenie, że są ofiarami przemocy lub ich świadkami.

Tabela nr 7. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie (ofiary i sprawcy) pod względem wieku.

	2017	2018	2019	2020	razem
0-18	17	5	10	4	36
18-30	4	3	4	1	12
31-50	10	8	8	10	36
51-64	4	3	8	2	17
65-	4	0	6	0	10

Źródło: Opracowanie własne GOPS Wiry

Wykres nr 6. Osoby dotknięte przemocą ze względu na wiek (ofiary i sprawcy)

Źródło: Opracowanie własne GOPS Wiry

Przedstawiony powyżej wykres wskazuje, że największą grupą, której dotyczy problem przemocy jest grupa w wieku 31-50 lat oraz nieletnie dzieci. Jeśli zestawić te dane z wiekiem ogółem mieszkańców to jasno wynika, że właśnie ta grupa mieszkańców jest najliczniejsza wśród dorosłych z Gminy Wiry.

5. Zadania służb powołanych do niesienia pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

Wykres nr 7. Jednostki udzielające wsparcia rodzinie z problemem przemocy w rodzinie.

Źródło: opracowanie własne GOPS Wyry

5.1. Pomoc społeczna

Na terenie Gminy Wyry działa Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej realizujący zadania ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie oraz innych ustaw związanych z pomocą społeczną. W ośrodku pomocy społecznej zatrudnionych jest 4 pracowników socjalnych – zachowane są wymogi ustawy o pomocy społecznej dotyczące wymogów zatrudniania pracowników socjalnych. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej posiada filię w miejscowości Gostyń, w której 2 razy w tygodniu odbywają się dyżury pracowników socjalnych. Ośrodek Pomocy Społecznej udziela wsparcia mieszkańcom w formie finansowej, rzeczowej, a także w formie pracy socjalnej.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zgodnie z wymogami ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie organizuje obsługę organizacyjno prawną zespołowi interdyscyplinarnemu ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej zgodnie z wymaganiami ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej zatrudnia asystenta rodziny, który realizuje zadania zawarte w ustawie.

GOPS Wyry prowadzi także dwie świetlice środowiskowe na terenie Gminy w miejscowości Wyry oraz Gostyń. Łącznie do dwóch świetlic uczęszcza aktualnie około 40 wychowanków. W świetlicach zatrudnionych jest 5 wychowawców.

Zespół ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Wyry powstał na mocy znowelizowanej w dniu 10 czerwca 2010 r. ustawy o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie. Został powołany przez Wójta Gminy Wyry, a w jego skład wchodzi:

- przedstawiciele Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,
- przedstawiciel Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- przedstawiciele szkół podstawowych,
- przedstawiciel Policji,
- przedstawiciele Służby Zdrowia,
- przedstawiciele Zespołu Sądowej Służby Kuratorskiej,
- przedstawiciel organizacji pozarządowej.

Zespół realizuje zadania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie w gminie zawarte w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz ma na celu ochronę ofiar przemocy w rodzinie. Głównym zadaniem Zespołu jest integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w ustawie oraz wszystkich osób zajmujących się działaniem w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej odpowiada za organizację Zespołu ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Zespół ma jasno sprecyzowane zadania zawarte w ustawie, a mianowicie diagnozowanie problemu przemocy w rodzinie oraz w razie konieczności do uruchomienia procedury zgodnie z swoimi kompetencjami. Jednym z zadań jest także podejmowanie działań w środowisku zagrożonym przemocą w rodzinie mających na celu przeciwdziałanie temu zjawisku – czyli podjęcie po zdiagnozowaniu wszelkich dostępnych kroków, aby przemoc w środowisku ustała i nie występowała w przyszłości. Kolejnym zadaniem jest działalność związana z informacją dotyczącą świadomości osób

krzywdzonych gdzie mogą uzyskać jak najlepszą pomoc tak, aby osoby krzywdzone lub uwikłane w przemoc mogły z tej pomocy korzystać.

Do zadań Zespołu należy także inicjowanie działań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc.

Wszystkie zadania należące do Zespołu są zapisane w Programie i są jego elementami.

Jednym z działań Zespołu jest powołanie grup roboczych mających na celu pracę z indywidualnym przypadkiem wystąpienia przemocy w rodzinie. W skład grup mogą wchodzić przedstawiciele policji, pomocy społecznej, służby zdrowia, oświaty, kuratorzy i inni specjaliści zajmujący się problemem przemocy. Do zadań grup roboczych należą: opracowanie i realizacja planu pomocy oraz monitorowanie sytuacji tych rodzin. Grupy robocze mają także za zadanie prowadzenie dokumentacji podejmowanych działań wobec tych rodzin.

5.2. Policja

Gmina Wyry objęta jest obszarem działania Komendy Powiatowej Policji w Mikołowie. Teren Gminy obejmuje pracą dzielnicowy, który dyżuruje w Komendzie Powiatowej Policji. Dzielnicowy z racji ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie prowadzi procedurę „Niebieska Karta” ma prawo ją zakładać w rodzinie oraz działa w grupach roboczych. Dodatkowo w pracach Zespołu do spraw przeciwdziałania przemocy w rodzinie uczestniczy Zastępca Kierownika Prewencji Komendy Powiatowej Policji w Mikołowie.

Do podstawowych zadań policji należy m.in.:

- 1) ochrona życia i zdrowia ludzi oraz mienia przed bezprawnymi zamachami naruszającymi te dobra;
- 2) inicjowanie i organizowanie działań mających na celu zapobieganie popełnianiu przestępstw i wykroczeń oraz zjawiskom kryminogenny i współdziałanie w tym zakresie z organami państwowymi, samorządowymi i organizacjami pozarządowymi;
- 3) wykrywanie przestępstw i wykroczeń oraz ściganie ich sprawców.

Działania chroniące ofiary przemocy domowej podejmowane przez policję zgodnie z zarządzeniem Komendanta Głównego Policji z dnia 18 lutego 2008 r. to:

- 1) interwencja;
- 2) sporządzenie dokładnego opisu zdarzenia (notatka urzędowa);
- 3) zatrzymanie sprawcy przemocy domowej stwarzającego w sposób oczywisty zagrożenie dla życia bądź zdrowia ofiar, a także mienia;
- 4) wszczęcie postępowania przygotowawczego przeciwko sprawcy przemocy w przypadku zgłoszenia lub stwierdzenia popełnienia przestępstwa;
- 5) zabezpieczenie dowodów popełnienia przestępstwa;
- 6) podjęcie działań prewencyjnych wobec sprawcy przemocy;
- 7) udzielenie informacji ofiarom o możliwości uzyskania pomocy;
- 8) wydanie na osobę stosującą przemoc nakaz natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego mieszkania z osobą pokrzywdzoną.

5.3. Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych (GKRPA) powołana przez wójta, działająca na podstawie ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Komisję tworzy zespół ludzi, których zadaniem jest realizacja zadań tejże ustawy, a także ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii. Podstawowym zadaniem komisji jest prowadzenie działań związanych z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych oraz integracji społecznej osób uzależnionych od alkoholu, a w szczególności zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla takich osób.

Dodatkowo wyznaczony może być też pełnomocnik, sprawujący bezpośrednią opieką nad realizacją gminnego programu. Każda komisja zazwyczaj posiada przewodniczącego i sekretarza, którzy kierują obradami komisji.

Szczegółowy zakres zadań oraz funkcjonowanie komisji reguluje ustawa o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi.

Przedstawiciel GKRPA został powołany przez Wójta Gminy Wyry do Zespołu interdyscyplinarnego ds przemocy w rodzinie. Do zadań Komisji należy:

- udzielanie osobom uzależnionym i członkom ich rodzin pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych i przeciwdziałania przemocy;
- podejmowanie działań na rzecz ograniczenia dostępności alkoholu;
- współpraca z instytucjami, organizacjami pozarządowymi i osobami fizycznymi w rozwiązywaniu problemów uzależnień i przemocy w rodzinie.

5.4. Organizacje pozarządowe

Na terenie gminy Wyry nie działają żadne organizacje pozarządowe zajmujące się pomocą społeczną w związku z tym Gmina Wyry współpracuje z stowarzyszeniami posiadającymi swe placówki na terenie miasta Mikołowa, a działającymi na terenie całego powiatu mikołowskiego, a są to:

- Mikołowskie Stowarzyszenie Pomocy Psychospołecznej i Profilaktyki „Zmiana”
- Stowarzyszenie Klub Abstynenta „Powrót”.

Wymienione stowarzyszenia prowadzą taką działalność jak: organizują grupy wsparcia dla osób doznających przemocy domowej, prowadzą porady prawne w zakresie problemów rodzinnych, opiekuńczych i leczenia odwykowego. Organizują konsultacje i pomoc dla osób i rodzin uwikłanych w problemy przemocy domowej świadczą na rzecz tych rodzin poradnictwo prawne w zakresie prawa karnego i rodzinnego. Rodziny mogą uzyskać także pomoc w formie konsultacji oraz pomocy psychologicznej w kryzysie związanym z uzależnieniami oraz przemocą domową. Stowarzyszenie „Zmiana” organizuje programy korekcyjno - edukacyjne dla osób stosujących przemoc. Działalność stowarzyszeń ukierunkowana jest także na działania związane z profilaktyką oraz terapią problemu uzależnień. Stowarzyszenia posiadają odpowiednią kadrę pracowników zajmujących się problemami społecznymi oraz posiadają odpowiednią bazę lokalową do prowadzenia tego typu działalności.

Do Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Gminie Wyry został powołany członek Mikołowskiego Stowarzyszenia Pomocy Psychospołecznej i Profilaktyki „Zmiana”.

5.5. Służba zdrowia

Na terenie gminy Wyry działają dwie placówki służby zdrowia Gosmed i Wyrmed, w których prowadzona jest działalność związana z zapewnieniem mieszkańcom podstawowej opieki medycznej. Pracownicy przychodni zostali powołani do Zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Członkowie Zespołu pracują także w grupach roboczych dla indywidualnego przypadku związanego z przemocą w rodzinie.

Głównym zadaniem służby zdrowia jest ochrona zdrowia pacjenta. Zjawisko przemocy domowej kwalifikuje się do zakresu sytuacji objętych świadczeniami zdrowotnymi ponieważ:

- bardzo często towarzyszą mu wyraźne uszkodzenia zdrowia somatycznego,
- zawsze występują poważne uszkodzenia zdrowia psychicznego.

W dziedzinie pomocy ofiarom przemocy domowej, oprócz zadań podstawowych, takich jak np. udzielenie pomocy medycznej, istotne jest:

- 1) rozpoznanie sygnałów świadczących o występowaniu przemocy, szczególnie gdy ofiary bądź świadkowie próbują to ukryć;
- 2) umiejętność przeprowadzenia rozmowy umożliwiającej rozpoznanie form przemocy i częstotliwości jej występowania;
- 3) poinformowanie ofiar o możliwościach szukania pomocy;
- 4) wystawienie na prośbę poszkodowanych zaświadczenia lekarskiego o stwierdzonych obrażeniach;
- 5) poinformowanie ofiar o miejscach i warunkach wystawienia obdukcji;
- 6) w przypadku stwierdzenia takiej konieczności lub na prośbę poszkodowanych powiadomienie innych służb np. pomocy społecznej, policji, gminnej komisji rozwiązywania problemów alkoholowych;
- 7) w przypadku stwierdzenia podczas badania lub podejrzenia popełnienia przestępstwa, np. ślady ciężkiego uszkodzenia ciała, ślady podejrzanych oparzeń, wykorzystania seksualnego, powiadomienie organów ścigania.

5.6. Oświata

Na terenie Gminy Wyry działają dwie Szkoły Podstawowe. W gminie działają także dwa przedszkola gminne w Wyrach i Gostyni oraz dwie placówki przedszkolne niepubliczne. Do wszystkich placówek oświatowych na terenie Gminy w 2018 roku uczęszczało łącznie 1211 dzieci i młodzieży¹³. W placówkach zatrudnieni są psycholog i pedagog szkolny, którzy powołani zostali przez Wójta Gminy Wyry do Zespołu interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Na terenie szkół prowadzone są programy profilaktyczne finansowane ze środków finansowych w ramach dochodu z opłat za zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Nauczyciel, wychowawca, pedagog, psycholog, lekarz, dyrektor szkoły podejrzewając, że dziecko jest ofiarą bądź świadkiem przemocy ma obowiązek:

- 1) sporządzać jak najpełniejszą dokumentację spostrzeżeń;
- 2) nawiązać współpracę z instytucjami pomocowymi, organizacjami pozarządowymi w celu poszerzenia wiedzy na temat sytuacji dziecka;
- 3) współuczestniczyć w tworzeniu planu pomocy dziecku i jego rodzinie, w sytuacji stwierdzenia przemocy;
- 4) powiadamiać sąd rodzinny lub prokuraturę rejonową o sytuacji dziecka;
- 5) wspierać dziecko oraz jego rodzinę podczas realizowania planu pomocy;
- 6) monitorowania prawidłowości i skuteczności oddziaływań pomocowych;
- 7) udział w pracach zespołu interdyscyplinarnego i grupach roboczych.

5.7. Prokuratura i Sąd

Osoby poszkodowane na skutek przemocy domowej, a także świadkowie mogą złożyć w prokuraturze bądź na policji zawiadomienie o przestępstwie ściganym w trybie publiczno - skargowym lub wnioski o ściganie przestępstwa (dotyczy to przestępstw ściganych na wniosek osoby poszkodowanej). W przypadku uzasadnionego podejrzenia, że popełniono przestępstwo prokuratura wspólnie z policją ma obowiązek:

¹³ [http://:polskawliczbach.pl](http://polskawliczbach.pl)

- 1) wszczęć postępowanie przygotowawcze mające na celu sprawdzenie czy faktycznie popełniono przestępstwo;
- 2) wyjaśnienia okoliczności czynu;
- 3) zebrania i zabezpieczenia dowodów;
- 4) ujęcia sprawcy;
- 5) w uzasadnionym przypadku zastosować środek zapobiegawczy wobec sprawcy przemocy w postaci:
 - a) dozoru policyjnego,
 - b) tymczasowego aresztowania.

Służba kuratorska – Gmina Wyry należy do obszaru działania Sądu Rejonowego w Mikołowie, przy którym działa Sądowy Zespół Kuratorski składający się z wydziału karnego oraz rodzinnego. Teren Gminy objęty jest pracą dwóch kuratorów dla dorosłych czyli karnego oraz jednego rodzinnego. Kuratorzy regularnie uczestniczą w spotkaniach grup roboczych, a także są członkami Zespołu interdyscyplinarnego ds. przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

6. Analiza SWOT programu

W zarządzaniu analiza SWOT służy do analizy wewnętrznego i zewnętrznego otoczenia organizacji lub projektu. Analiza jest stosowana na początku realizacji projektu w celu zgromadzenia informacji do opracowania strategii działań opartych na mocnych stronach i szansach przy eliminowaniu lub ograniczaniu zagrożeń i słabych stron. Skrót SWOT pochodzi z angielskich słów strengths, weaknesses, Opportunities, Threats, co oznacza S- mocne strony, W – słabe strony, O – szanse, T – zagrożenia.¹⁴

Tabela nr 8. Analiza SWOT

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
- doświadczenie pracowników - dobra współpraca z instytucjami zajmującymi się przeciwdziałaniem przemocy	- mały dostęp do terapeuty rodzinnego - mała ilość działań korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców - brak w gminie mieszkań chronionych,

¹⁴ <http://wikipedia.org>

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Wyry na lata 2021-2023

- kampanie ogólnie krajowe, powiatowe, gminne - stałe podnoszenie kompetencji osób zajmujących się przemocą w gminie - współpraca z organizacjami pozarządowymi z terenu powiatu mikołowskiego - dyżury psychologa w ramach punktu porad psychologicznych - bliskość innych ośrodków zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy - dostępność działań korekcyjno – edukacyjnych - duża ilość programów edukacyjnych z dziedziny profilaktyki przemocy realizowanych w szkołach i świetlicach dla dzieci i młodzieży z terenu gminy - świetlice środowiskowe dla dzieci i młodzieży prowadzone przez samorząd - współpraca z asystentem rodziny	schroniska dla osób doznających przemocy - brak zainteresowania sprawców działaniami korekcyjno-edukacyjnymi - niedostateczne wykorzystanie przez organy ścigania i wymiar sprawiedliwości istniejących rozwiązań prawnych - brak w gminie punktu oferującego pomoc dla rodzin dotkniętych przemocą - brak gminnej diagnozy dotyczącej przemocy w rodzinie w gminie - brak superwizji dla pracowników zajmujących się pomocą dla rodzin dotkniętych przemocą
SZANSE	ZAGROŻENIA
- zmiany prawne umożliwiające skuteczniejsze przeciwdziałanie zjawiskom przemocy w rodzinie - zmiana postaw społecznych wobec problemu przemocy w rodzinie - możliwość aplikowania o dofinansowanie w ramach środków rządowych , unijnych - możliwość tworzenia projektów w ramach konkursów ministerialnych - wsparcie władz lokalnych - przyjazne środowisko lokalne odnośnie przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie	- brak konsekwentnych działań wobec sprawców przemocy - brak gwarancji bezpieczeństwa dla ofiar przemocy - niechęć do współpracy osób doznających przemocy - niskie nakłady finansowe przeznaczane na działania związane z przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie - brak środków własnych koniecznych do uczestnictwa w projektach dotyczących przeciwdziałania przemocy w rodzinie

	- problemy lokalowe gminy dotyczące organizacji oferty pomocowej dla osób doznających przemocy

Źródło: Opracowanie własne GOPS Wyry

7. Rekomendacje do działań

Diagnostując problematykę przemocy w rodzinie w Gminie Wyry przyjęto następujące obszary do działań

1. Profilaktyka przeciwdziałania przemocy szczególnie w grupie osób w wieku 30 do 50 lat oraz dzieci.
2. Kompleksowa pomoc w postaci poradnictwa psychologicznego, socjalnego, prawnego, medycznego, rodzinnego.
3. Profesjonalne diagnozowanie problemu przemocy w Gminie Wyry.
4. Podnoszenie kompetencji pracownikom pracującym w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.
5. Udział w kampaniach społecznych - gminnych, wojewódzkich, krajowych.
6. Tworzenie lokalnych informatorów dotyczących problematyki przeciwdziałania przemocy.
7. Prowadzenie w placówkach oświatowych programów profilaktycznych mających na celu uświadamianie zagrożeń płynących z stosowania przemocy.
8. Skuteczniejsze motywowanie sprawców przemocy do uczestnictwa w programach korekcyjno-edukacyjnych.

8. Cel główny i cele szczegółowe programu

Wykres nr 8. Cele główne i szczegółowe

Tabela nr 8. Wykaz działań

lp	DZIAŁANIE	ZADANIE	TERMIN REALIZACJI	REALIZATOR / PARTNER
CEL SZCZEGÓŁOWY				
Budowa systemu wsparcia i pomocy dla osób doznających bądź uwikłanych w przemoc oraz skuteczna terapia osób stosujących przemoc				
1	Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego	- organizacja wsparcia psychologicznego, medycznego, prawnego, socjalnego	2021-2023	GOPS GKRPA PCPR NGOS

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Gminy Wyry na lata 2021-2023

		- organizacja wsparcia w postaci terapii małżeńskiej, rodzinnej	2022-2023	GOPS PCPR NGOS
		- organizacja wsparcia w postaci terapii rodzicielskiej	2022-2023	GOPS PCPR NGOS
		- organizacja wsparcia dzieci w postaci pobytu w świetlicy środowiskowej	2021-2023	GOPS
		- organizacja programu korekcyjno edukacyjnego dla sprawców przemocy	2021-2023	GOPS PCPR NGOS
CEL SZCZEGÓŁOWY				
Podniesienie świadomości społeczności lokalnej dotyczącej zjawiska przemocy w rodzinie				
2	Informacja i edukacja mieszkańców	- organizowanie kampanii informacyjnych poprzez publikowanie informatorów, aktualizacji strony internetowej, publikacji ulotek, plakatów przy wsparciu nowoczesnymi środkami komunikacji i innych	minimum 1 raz na rok od 2021 do 2023	GOPS Wyry GKRPA Jednostki oświatowe
		- organizowanie programów edukacyjno-profilaktycznych dla dzieci młodzieży związanych z profilaktyką przemocy	minimum 1 raz na rok od 2021 do 2023	
CEL SZCZEGÓŁOWY				
Podniesienie kwalifikacji osób zajmujących się pomocą rodzinom doznającym przemocy				
3	Zapewnienie wsparcia dla pracowników zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy	-organizowanie szkoleń dla pracowników w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	minimum 1 raz w roku	GOPS Policja, GKRPA, oświata, służba zdrowia NGOS
		- korzystanie z ofert bezpłatnych szkoleń w ramach projektów innych instytucji	minimum 1 raz w roku	
		- organizacja superwizji dla pracowników	minimum 1 raz w roku	

8. Adresaci programu

Adresat programu to osoba uczestnicząca w działaniach prowadzonych w jego ramach. Adresatami Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie są:

- mieszkańcy Gminy Wiry;
- osoby wobec, których prowadzona jest procedura Niebieskiej Karty;
- instytucje i pracownicy aktywnie zajmujący się przeciwdziałaniem przemocy.

9. Przewidywane efekty programu

W okresie trwania Programu przewiduje się, że zostaną osiągnięte następujące efekty:

- działający profesjonalny system przeciwdziałania przemocy w rodzinie;
- udzielana będzie profesjonalna pomoc rodziną dotkniętą przemocą w rodzinie;
- zwiększy się dostępność poradnictwa dla osób doznających przemocy i uwikłanych w przemoc;
- zwiększy się dostępność sprawców przemocy do programów korekcyjno – edukacyjnych;
- ulegnie zmianie postawa społeczności lokalnej wobec zjawiska przemocy w rodzinie.

10. Finansowanie programu

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie w Gminie Wiry na lata 2021 -2023 będzie finansowany z środków Gminy Wiry oraz ze środków zewnętrznych pozyskanych w ramach dotacji lub konkursów.

11. Ewaluacja i monitoring programu

Za ewaluację programu odpowiedzialny będzie Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Wyrach przy ścisłej współpracy z Zespołem Interdyscyplinarnym ds. Przeciwdziałania w Rodzinie. Ewaluacja ma za zadanie ocenić stopień realizacji celów zawartych w programie. Ewaluacja może być korygująca oraz podsumowująca. Ewaluacja i monitoring polegać będzie na rocznych sprawozdaniach kierowanych do jednostek realizujących zadania lub będących partnerami w realizacji. Ewaluacja ma za zadanie dawać odpowiedzi na pytania, czy realizowany program przynosi efekty, czy zadania ujęte w programie są realizowane, czy cele główne i szczegółowe zostały osiągnięte. Podmiotem odpowiedzialnym za ewaluację i monitoring jest Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie. Wzór sprawozdania znajduje się w załączniku programu.

Literatura:

1. Badura W – Madej, A. Dobrzyńska – Mesterhazy, Przemoc w rodzinie. Interwencja kryzysowa i psychoterapia, Wydawnictwo Uniwersytetu Jagiellońskiego, Kraków 2000
2. Różyńska J, Przemoc wobec kobiet w rodzinie. Niezbędnik pracownika socjalnego, Wyd. CPK, Warszawa 2007
3. Stanek. K – Praca socjalna z osobą doznającą przemocy, Wyd. Centrum Rozwoju Zasobów Ludzkich, Warszawa 2014
4. Widera-Wysoczańska A , Mechanizmy przemocy w rodzinie. Z pokolenia na pokolenie, Wydawnictwo Difin, Warszawa 2010,

Wykaz stron internetowych:

1. www.niebieskalinia.info
2. www.polskawliczbach.pl
3. www.statystyka.policja.pl
4. www.polskawliczbach.pl/gmina_Wyry

Spis tabel:

Tabela nr 1. Współczynnik feminizacji i maskulinizacji przedstawia się następująco.

Tabela nr 2. Liczba sporządzonych Niebieskich Kart w Gminie Wyry ze względu na podmiot wypełniający

Tabela nr 3. Liczba osób doznających przemoc.

Tabela nr 4. Liczba dzieci, które były wskazane jako osoby co do których było podejrzenie, że są ofiarami przemocy

Tabela nr 5. Ilość rodzin, w których wypełniono formularz NK

Tabela nr 6. Osoby dotknięte przemocą w rodzinie (ofiary i sprawcy) pod względem wieku.

Tabela nr 7. Analiza SWOT

Tabela nr 8. Wykaz działań

Spis wykresów:

Wykres nr 1. Liczba ludności w gminie Wyry w latach 2017 -2019

Wykres nr 2. Poziom wykształcenia mieszkańców Gminy Wyry

Wykres nr 3. Struktura ludności Gminy Wyry pod kątem aktywności zawodowej.

Wykres nr 4. Udział osób korzystających z pomoc społecznej w Gminie Wyry

Wykres nr 5. Liczba poszczególnych rodzajów przemocy odnotowanych przez Policję w 2020 roku

Wykres nr 6. Osoby dotknięte przemocą ze względu na wiek (ofiary i sprawcy)

Wykres nr 7. Jednostki udzielające wsparcia rodzinie z problemem przemocy w rodzinie.

Wykres nr 8. Cele główne i szczegółowe

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie
dla Gminy Wyry na lata 2021-2023

Załącznik nr 1 do programu: Wzór sprawozdania dotyczącego realizacji zadań zawartych w programie

Działanie : Zapewnienie wsparcia instytucjonalnego	
zadanie	wskaźnik
- organizacja wsparcia psychologicznego, medycznego, prawnego , socjalnego	- roczna liczba przyjętych osób - ilość zatrudnionych specjalistów - ilość godzin dyżurów - ilość działających punktów
- organizacja wsparcia w postaci terapii małżeńskiej, rodzinnej	- ilość osób korzystających - ilość wykonanych porad
- organizacja wsparcia w postaci terapii rodzicielskiej	- ilość uczestników - ilość spotkań
- organizacja wsparcia dzieci w postaci pobytu w świetlicy środowiskowej	- ilość dzieci korzystających ze wsparcia świetlicy - ilość dzieci skierowanych do świetlicy w ramach działania grupy roboczej
- organizacja programu korekcyjno-edukacyjnego dla sprawców przemocy	- ilość programów - ilość uczestników
Działanie: Informacja i edukacja mieszkańców	
- organizowanie kampanii informacyjnych , poprzez publikowanie informatorów, aktualizacja strony internetowej , publikacja ulotek, plakatów i inne	- Ilość zorganizowanych kampanii - Ilość opublikowanych informatorów - Ilość aktualizacji strony - ilość artykułów w gazecie lokalnej - ilość kolportowanych plakatów
- organizowanie programów edukacyjno–profilaktycznych dla dzieci młodzieży związanych z profilaktyką przemocy	- ilość programów zorganizowanych w szkołach - ilość uczestników
Działania: Zapewnienie wsparcia dla pracowników zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy	
-organizowanie szkoleń dla pracowników w dziedzinie przeciwdziałania przemocy w rodzinie	- ilość zorganizowanych szkoleń - ilość uczestników szkoleń
- korzystanie z ofert bezpłatnych szkoleń w ramach projektów innych instytucji	- Ilość uczestników szkoleń
- organizacja superwizji dla pracowników	- Ilość przeprowadzonych spotkań superwizji - Ilość uczestników